

ДИРЕКТИВА СЕВЕЗО III- НОВОСТИ, ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА, НАСОКИ ЗА ПРИЛАГАНЕ

Първолета Лулева

*Семинар “Производствена безопасност”, БКХП
30 ноември 2017, София, Хотел Форум*

СЪДЪРЖАНИЕ

- ▶ Химическа безопасност в Севезо предприятията
- ▶ Съвместяване на превантивните инструменти по околна среда и управление на химикали- предизвикателства и бизнес възможности
- ▶ Комуникация и сътрудничество с компетентните органи- препоръки
- ▶ Класификация на предприятия- статистика и проблемни области
- ▶ Текущи предложения за нормативни промени- ползи и последствия
- ▶ „Fitness check“ инициативи на европейско ниво за по-добро регулиране

Химическа безопасност

Какво е химическа безопасност?

- Химическата безопасност е прилагането на най-добрите практики за работа с химикали и химични процеси, за да се сведе до минимум рискът, независимо дали става въпрос за човек, съоръжение или общност. Това включва разбиране на физичните, химичните и токсикологичните опасности на химикалите.
- „Химическата безопасност се постига чрез осъществяване на всички дейности, включващи химикали по начин, който да гарантира безопасността на човешкото здраве и околната среда. Тя обхваща всички природни и произведени химикали и пълната гама от сценарии на експозиция от естественото наличие на химикали в околната среда до тяхното извличане или синтез, промишленото производство, транспортирането и обезвреждането.
- Химическата безопасност има много научни и технически компоненти. Сред тях са токсикологията, екотоксикологията и процесът на химическа оценка на риска, който изисква подробно познаване на експозицията и на биологичните ефекти.“, **СЗО**

Химическа безопасност в Севезо предприятията

- Класификацията на Севезо предприятия се извършва на най-ранния възможен етап от инвестиционния процес при съобразяване на правилата за устройственото планиране на територията с цел осигуряване на безопасни отстояния при избора на площадка за ново предприятие/съоръжение или на планирани съществени промени в тях
- Документиране на класификацията на предприятието- определяне на рисковия потенциал въз основа на вида и количествата на опасните вещества на площадката (систематична и регулярна проверка, проследимост на процесите и химикалите и тяхната класификация и управление на промяната, приемственост)
- За организиране на дейностите, свързани с предотвратяването и контрола на големи аварии с опасни вещества в ПСНРП и ПСВРП и за ограничаване на последствията от тях, операторът в зависимост от капацитета и естеството на дейностите и характера на рисковете назначава или определя едно или повече длъжностни лица с подходящо техническо образование и квалификация в областта на химическата и аварийната безопасност.

Химическа безопасност в Севезо предприятията- 2

Мерки за химическа и аварийна безопасност в Севезо предприятията:

- Уведомяване на компетентните органи, съседните предприятия и засегнатата общественост за класификацията на предприятия/съоръжения- валидиране и съобразяване на опасностите и възможните рискове от домино ефект в съседни предприятия и устройственото планиране
- Разработване на Политика за предотвратяване на големи аварии и въвеждане на Система за управление на мерките за безопасност
- Разработване и прилагане на вътрешен и външен аварийен план (за ПСВРП)
- Предприемане на превантивни мерки и мерки за ограничаване на последствията при възникване на аварии и аварийни ситуации (работници, околна среда и население в района на предприятието)
- Уведомяване и оценка на причините при възникнали аварии с оглед използване на „научените уроци“ за повишаване на мерките за химическа и аварийна безопасност

Химическа безопасност в Севезо предприятията- 3

- ▶ Оценката на риска по Севезо следва да използва заключенията от оценките на риска на работното място, на безопасността на химикалите по REACH, предотвратяване на емисиите и контрола на използваните суровини и спомагателни материали и др.
- ▶ Наличието на **подходящи алтернативи** за най-опасните химикали се взема предвид при решенията за издаване на разрешителни по околна среда. Например, всички дружества, кандидатстващи за издаване на разрешения по REACH, както и за одобряване на инвестиционни намерения по глава шеста и седма на ЗООС, в т.ч. одобряване на доклади за безопасност на ПСВРП и издаване на КР за Севезо инсталации, трябва да анализират наличието на по-безопасни алтернативи и да вземат предвид техните рискове, както и техническата и икономическата възможност за заместване.

Химическа безопасност в Севезо предприятията- 4

- ▶ Регламентите по химикали (REACH и CLP) въвеждат общи правила за химическа безопасност в предприятията относно употребата и пускането на пазара на химикали в ЕС
- ▶ Наредбата за реда и начина за оценка на безопасността на съхранението установява общи правила и изисквания за безопасното съхранение на химикалите
- ▶ Специфичното за сектора законодателство определя допълнителни изисквания за безопасност- Севезо Директивата, Регламентите за биоциди и пестициди, Директивата за индустриалните емисии, Рамковата директива за водите и др.
- ▶ Координираното прилагане на нормативните изисквания спестява разходи, намалява рисковете и ограничава последствията от загуби и имуществени щети в резултат на възникнали аварии и инциденти

Химическа безопасност в Севезо предприятията- 5

- Изискванията на **REACH** за управление на химикалите оказват натиск върху дружествата, които трябва да преразгледат своето портфолио от химикали и да заменят най-опасните от тях с по-безопасни алтернативи. Една от целите на регламента е да се стимулират иновациите и да се повиши конкурентоспособността на европейските марки на международните пазари.
- **CLP** е регламентът за класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси (ЕО) № 1272/2008. Той допълва REACH регламента и гарантира, че опасностите от химикалите са ясно съобщени на работниците и потребителите с помощта на етикети със стандартизирани предупреждения и пиктограми.
- Генерираната за REACH информация може да се използва от дружествата, за да изпълнят изискванията на друго законодателство, в т.ч. Севезо.

Съвместяване на превантивните инструменти по околна среда и управление на химикали- предизвикателства и бизнес възможности

- Динамика в класификацията на химикалите- наличието на нови данни за опасностите на химичните вещества често води до промяна в класификацията и етикетирането на CLP (хармонизирана на ниво ЕС и промяна на Приложение VI или собствена класификация), което може да повлияе класификацията на предприятието или появата на „ново“ Севезо предприятие
- Решение относно замяна на опасните химикали, намаляване на количествата, когато това е технически възможно
- Генерирането на нови данни за опасностите на веществата по REACH е от значение за оценката на значимостта на последствията от възникването на големи аварии в предприятието (промяна в класификацията на предприятието): да се използва оценката на безопасността на веществото в рамките на регистрацията по REACH (p-ИЛБ, сценарии на експозиция)
- Оценката на активни вещества по Регламентите за биоциди и пестициди (BPR и PPPR) може да приключи с промяна в класификацията на веществото по CLP и ограничаване на неговата употреба в ЕС

Съвместяване на превантивните инструменти по околна среда и управление на химикали-предизвикателства и бизнес възможности- 2

- Идентифициране на нови вещества или опасности, пораждащи особено безпокойство (SVNC)- предмет на разрешаване или ограничаване на употребата
- Комуникация нагоре по веригата на доставки, проучване на възможности за замяна на опасните химикали и планиране на нови инвестиционни намерения, преразглеждане на издадени разрешителни и т.н.
- Процесите по REACH, CLP, BPR и PPPR са динамични и налагат проследимост и участие в процесите на вземане на решения на ниво ЕС- постоянна задача на компетентните органи в сътрудничество с бизнеса

Съвместяване на превантивните инструменти по околна среда и управление на химикали-предизвикателства и бизнес възможности- 3

Безопасността на химикалите е бизнес актив!

- гарантирана безопасна доставка, употреба и управление на химикалите;
- по-безопасна работна среда;
- по-малко разходи, рискове и загуби за бизнеса чрез намаляване на въздействието върху здравето на работното място и околната среда;
- по-добра репутация по отношение на клиентите, потребителите, инвеститорите и обществеността, които са все по-чувствителни към отговорната грижа по отношение на химикалите и устойчивостта;
- намаляване на опасностите и рисковете на площадката чрез ограничаване, където е възможно на наличните на площадката количества опасни химикали и отпадъци
- въвеждането на по-безопасни алтернативи на най-опасните химикали, например тези, които ще трябва да бъдат премахнати поетапно, поради високия риск за човешкото здраве и околната среда, води до намиране на нови пазари;
- увеличаване на конкурентоспособността на международните пазари.

Планиране на инвестиционни намерения- роля на оценката на опасностите от големи аварии

- **Интегрирана и цялостна оценка** на въздействието върху околната среда, включително на „безопасните разстояния до жилищни райони, обекти с обществено предназначение, зони за отдих и рекреация, съседни предприятия и обекти, райони и строежи, които могат да бъдат източник на или да увеличат риска или последствията от голяма авария и да предизвикат ефект на доминото, големи транспортни пътища и територии с особено природозащитно значение или значение за околната среда, защитени по силата на нормативен или административен акт“.
- Ползи- значително съкращаване на времето за провеждане на административни процедури и намаляване на разходите за инвестиции, предсказуемост и последователност при вземане на решение за избор на подходяща площадка, оценка на най-добрите техники

Планиране на инвестиционни намерения- роля на оценката на опасностите от големи аварии- 2

Предизвикателства:

- липса на достатъчно опит и експертиза, както при операторите, така и компетентните органи
- липса на единна методика за оценка на опасностите и възможните последици от възникването на големи аварии
- липса на единни критерии за оценка на здравния риск
- необходимост от насоки за по-добра съгласуваност и координирано прилагане на съвместените процедури с цел преодоляване на прилагането на различни практики в различните РИОСВ и другите органи, участващи в съгласуването
- необходимост от координирани консултации и по-добро сътрудничество между операторите и компетентните органи
- правилен подбор на консултанти и др.

Планиране на инвестиционни намерения- роля на оценката на опасностите от големи аварии- 3 Насърчаване изхорзването на по-безопасни алтернативи и технологични решения

Обществените допитвания на ECHA за разрешенията и ограниченията съгласно REACH и Регламента за биоцидите, които са кандидати за замяна, търсят информация за по-безопасни алтернативи. Иновативните дружества могат да се възползват от тези възможности да предоставят информация за техните алтернативни решения, ако те са от значение за случая, представен на обществено обсъждане.

Обществени обсъждания на ECHA за регулиране на SVHC съгласно REACH, CLP и кандидатите за замяна съгласно BPR:

» <http://echa.europa.eu/addressing-chemicals-of-concern>

► Обществени обсъждания за разрешаване съгласно REACH:

» <http://echa.europa.eu/fr/addressing-chemicals-of-concern/authorisation/public-consultation-in-the-authorisation-process>

► Партньорска услуга на ECHA относно разрешаването съгласно REACH:

» <http://echa.europa.eu/applying-for-authorisation/partners-service-for-applicants>

► Портал за подкрепа относно заместването:

» <http://www.subsport.eu/>

Класификация на предприятията- проблемни области

Най-често срещани пропуски и грешки:

- ▶ Транспортните средства: в УК липсва информация относно начините на доставка на ОХВ или количествата не са взети предвид при определяне на рисковият потенциал на предприятието;
- ▶ Запалими течности - температура на кипене, разпределение по съоръжения и съответно различните условия на експлоатация и съхранение, което налага използването на различни специфични прагове;
- ▶ Прилагане на правилото за сумиране:
  - * как се сумират поименно изброените вещества!
  - * когато веществото попада в повече от една категория на опасност от един и същи раздел и когато попада в повече от един раздел на опасност!
  - * операторите често сумират количествата на всички вещества на площадката, независимо, че попадат в различни раздели на опасност!
  - * особено важно при прилагане на правилото за сумиране е в таблицата към т. 10 да се посочват всички категории на опасност от част 1

Класификация на предприятията- проблемни области-2

- ▶ В таблицата към т. 10 в колона 7 налично количество - често се посочва наличното към момента на изготвяне на УК количество, а не максималното, което е възможно да бъде налично и има разлика в количествата в колона 6 и 7
- ▶ Резервни съоръжения - най-често капацитетът им се пренебрегва;
- ▶ Правило за 2% - изцяло липсва обосновка и информация как е определено, че местоположението в обекта е такова, че не може да предизвика голяма авария или да утежни последствията от такава;
- ▶ Класификация на взривни вещества.

Класификация на предприятия- СТАТИСТИКА

- Регистър с база данни- обхват и съдържание и възможности за оценка
- Към настоящия момент- 200 Севезо предприятия (ПСВРП- 86, ПСНРП- 112)
- Промени в класификацията на предприятия:
  - от нисък към висок- 7 за 2016 г. и 0 за 2017 г.
  - от висок към нисък- 3 за 2016 т. и 1 за 2017 г.
- Брой на подадените УК през 2017 г. – 68, от които 28 към РИОСВ в рамките на съвместени процедури по глава шеста и седма;

Комуникация и сътрудничество с компетентните органи- препоръки

- Провеждане на **координирани** консултации с отговорните звена в компетентния орган (МОСВ/РИОСВ) и **преди** подаване на уведомлението за инвестиционно предложение за дейности в предприятия/съоръжения, в които са или се планира да са налични опасни вещества и отпадъци в обхвата на приложение 3 на ЗООС (без оглед на класификацията) за изясняване на обхвата и задълженията
- **Координирани консултации**- с участието на експерти по Севезо, ОВОС и КР, а при необходимост и по отпадъци.
- При провеждане на съвместени процедури по глава шеста и седма на ОВОС, може да се канят и представители на ИАОС, ако е нужно
- При наемане на консултанти, задължително на срещите трябва да участват отговорното лице/а от предприятието и консултанта

Комуникация и сътрудничество с компетентните органи- препоръки- 2

- ▶ Не се препоръчва провеждането на индивидуални срещи в различните компетентни органи („шопинг“), за да не се дават различни насоки и да се ограничи връщането на документация с допълнителни искания в рамките на процедурите
- ▶ Нанесените корекции и допълнения в документацията може да се консултират с отговорните експерти преди внасянето им в компетентния орган за да се ограничи възможността от последващо връщане и удължаване на процедурата
- ▶ **Компетентните органи** не следва да изискват нова информация или допълване, изясняване и корекции в документите, след внасяне на коригирани документи, ако това не е било направено при официално връщане
- ▶ **Доброто сътрудничество и комуникация** с компетентните органи, органите по съгласуването и засегнатата общественост е от съществено значение за нормалното провеждане на процедурите и намирането на оптимални **законосъобразни** решения за реализацията на инвестиционните предложения във възможно най-кратки срокове!

Комуникация и сътрудничество с компетентните органи- препоръки- 3

- При планирани на нови или възникнали промени на площадката след валидиране на УК и проведени процедури по ОВОС за Севезо предприятия, да се правят консултации с компетентните органи преди последващо внасяне на документацията в ИАОС
- Бъдете взискателни и не правете компромиси с оценката на риска, идентифицирането на възможните сценарии за големи аварии и въвеждането на ефективна и функционираща СУМБ!
- Спестява разходи, свежда риска от имуществени загуби, увреждане и загуба на човешки живот до минимум
- Примери за „блокирани“ процедури поради липса на или лоша комуникация- загуба на доверие и репутация, пропуснати ползи и пазарни загуби

Текущи предложения за нормативни промени- ползи и последствия

- Прецизиране на чл. 99б от ЗООС по отношение на значимостта на планираните промени
- Отпадане на задължението за съгласуване на оценката по чл. 99б с ИА ГИТ
- Включване на ИАОС в съгласувателната процедура
- Отпадане на изискването за предоставяне на определени документи, които могат да се набавят по служебен път: актуална скица на имота и копие на документ за плащане на дължимата такса за валидиране на УК, проверка за съответствие на ДППГА и решение за одобряване на ДБ
- Намаляване броя на изискваните екземпляри на ДБ на хартиен носител от 3 на 2
- Трудности при въвеждане на услуга за електронно подаване на УК- липса на указания и методика за изготвяне и подаване на документацията към Държавната агенция за електронно управление и допълнителни бюджетни разходи

Текущи предложения за нормативни промени- ползи и последствия- 2

- „Обединяване“ на административните режими по ОВОС, КР и Севезо?
- Различни етапи, различни органи, различно ниво на детайлност на наличната информация, разлика в дефинициите за площадка, инсталация и предприятие по КЛ и Севезо, възложител и оператор по трите режима
- Промяната би засегнала нищожен брой предприятия
- Решенията ще трябва да се взимат от ВЕЕС/РЕЕС
- Липсва експертиза на регионално ниво по отношение на КР и в ИАОС
- Не е правен анализ и оценка на въздействието и последствията от подобно механично сливане на режимите
- Обратно централизиране на режимите
- Проблеми с реда и практиките за обжалване

Облекчаване на административната тежест и ускоряване на инвестиционния процес

- ▶ **децентрализация и отмяна на административни режими** чрез премахване на разрешителния режим в МОСВ за ПСНРП и замяната му с проверка на съответствието и одобряване на докладите за политиката за предотвратяване на големи аварии (ДППГА) на ПСНРП от РИОСВ, както и отмяна на разрешителния режим за ПСВРП с процедура по одобряване на докладите за безопасност (ДБ) от Изпълнителния директор на ИАОС (с възможности за координирано провеждане на процедурите по комплексни разрешителни (КР) с тези за одобряване на ДБ на Севезо предприятия с висок рисков потенциал);
- ▶ **съвместяване на** административните процедури по глава шеста, раздел III (ОВОС) и глава седма, раздел I на ЗООС (контрол на опасностите от големи аварии) за ПСНРП и ПСВРП, с което значително е намалена общата продължителност на административните процедури и необходимото време за одобряване на инвестиционното предложение преди разрешаване на строителството по реда на ЗУТ;

Облекчаване на административната тежест и ускоряване на инвестиционния процес- 2

- ▶ **осигурено е нормативно основание** разрешителното за строеж да се издава без наличие на решение за одобряване на ДБ, за предприятия и съоръжения, за които е завършила процедура по ОВОС с решение, одобряващо местоположението и потвърждаващо безопасните разстояния до обекти с обществено предназначение;
- ▶ **намалени са сроковете** за произнасяне по внесените заявления за одобряване на доклади за безопасност (от 7 на 5 месеца);
- ▶ на национално ниво няма въведени допълнителни изисквания, освен определените в директивата;
- ▶ методически насоки и обучение за контролните и компетентните органи и индустрията

„Fitness check“ инициативи на европейско ниво за по-добро регулиране

Какво представлява REFIT?

Програма на ЕК за преглед на изпълнението на европейски регулации (Regulatory Fitness and Performance programme) с оглед на:

- Опростяване на европейското законодателство,
- Редуциране на регулаторните разходи,
- Създаване на по-ясна, стабилна и предсказуема регулаторна рамка;
- Подпомагане на растежа на индустрията и работните места.

Fitness check“ инициативи на европейско ниво за по-добро регулиране- 2

Целта е да се оцени дали настоящата законодателна рамка по химикали (без REACH, който е предмет на отделен преглед) постига поставените цели и да предостави:

- ▶ Оценка на цялостната ефективност, ефикасност, релевантност, кохерентност и ползи за ЕС от тази законодателна рамка и от нейните процедури;
- ▶ Идентифициране на възможната излишна административна тежест, припокриване, несъответствия, излишни мерки и пропуски в законодателната рамка.
- ▶ Обхват: CLP и въздействието върху Севезо директивата и промяната в класификацията на предприятията, връзката между оценките на опасностите и рисковете по двата акта
- ▶ Резултатите ще бъдат публикувани през 2018 г. и ще бъдат използвани при прегледа на Севезо III директивата през 2020 г.
- ▶ Установени се някои проблеми, свързани с липсата на оценка на комбинираното въздействие на химикалите, както и неочаквания ефект от хармонизирането на класификацията на някои вещества, респ. смеси, необходимост от по-добра синергия с Директивата за индустриалните емисии

НОВОСТИ

- Обучение на контролните органи на 18-19.10.2017 г. от ЕК за прилагане на новите софтуерни продукти за моделиране и предсказване на последствията от големи аварии с опасни вещества:

- **Accident Damage Analysis Module (ADAM)**

<https://minerva.jrc.ec.europa.eu/en/ADAM/content>

- **RAPID-N: Rapid Natech Risk Assessment Tool**

<http://rapidn.jrc.ec.europa.eu/>

ВЪПРОСИ?

- ОБМЕН НА МНЕНИЯ И СПОДЕЛЯНЕ НА ДОБРИ ПРАКТИКИ
- ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ПРОБЛЕМНИ ОБЛАСТИ И ДЕЙНОСТИ
- НЕОБХОДИМОСТ ОТ НАСОКИ И ОБУЧЕНИЕ?

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

%
00

Благодаря за вниманието!

ПЪРВОЛЕТА ЛУЛЕВА

pluleva1@gmail.com

Мобилен телефон: +359 888 665458